

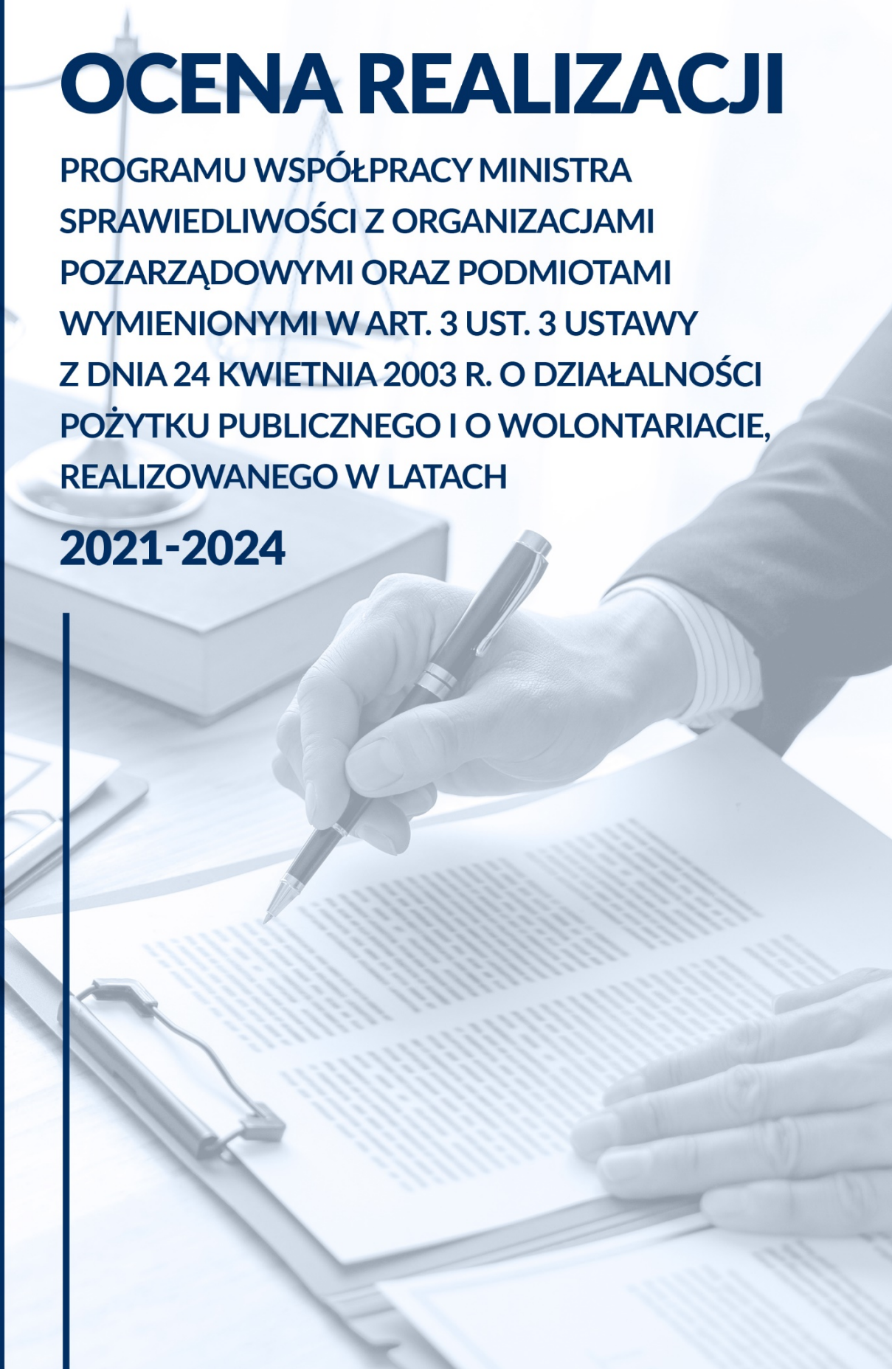


Ministerstwo
Sprawiedliwości

OCENA REALIZACJI

PROGRAMU WSPÓŁPRACY MINISTRA
SPRAWIEDLIWOŚCI Z ORGANIZACJAMI
POZARZĄDOWYMI ORAZ PODMIOTAMI
WYMIENIONYMI W ART. 3 UST. 3 USTAWY
Z DNIA 24 KWIETNIA 2003 R. O DZIAŁALNOŚCI
POŻYTKU PUBLICZNEGO I O WOŁONTARIACIE,
REALIZOWANEGO W LATACH

2021-2024



- I. Wstęp
- II. Cel główny i cele szczegółowe Programu współpracy
- III. Główne formy współpracy
 - 1. Działania informacyjne
 - 2. Konsultacje publiczne
 - 3. Honorowy patronat Ministra Sprawiedliwości, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości
 - 4. Udział przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości i jednostek współpracujących w wydarzeniach organizowanych przez organizacje pozarządowe
 - 5. Członkostwo w ciałach opiniotawczo-doradczych
 - 6. Współpraca międzynarodowa
 - 7. Współdziałanie Służby Więziennej z organizacjami społecznymi,
 - 8. Inne działania Ministerstwa Sprawiedliwości oraz jednostek współpracujących
- IV. Rola jednostek organizacyjnych Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie kontaktów z organizacjami pozarządowymi
- V. Podsumowanie

I. Wstęp

Realizując normę art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie *Programu współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2021-2025* (Dz.Urz.Min.Sprwdl. poz.245) przyjęto 5-letni plan współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi (dalej: Program współpracy).

W obliczu bieżących zmian politycznych i organizacyjnych w Ministerstwie jego zapisy przestały być w pełni aktualne, dlatego skrócono czas jego obowiązywania i zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 listopada 2024 roku przyjęto *Program współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2025-2028* (Dz.Urz.Min.Sprwdl. poz.277).

Poniżej przedstawiono podsumowanie realizacji *Programu współpracy* w latach 2021-2024.

II. Cel główny i cele szczegółowe Programu współpracy

Nadrzędnym celem Programu współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi na lata 2021-2025 było stworzenie stabilnych, ogólnych ram dla sprawnej i efektywnej współpracy całego resortu sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi, w tym określenie celów, zasad i priorytetów tej współpracy oraz sposobów jej realizacji tak, aby wypracować lepsze rozwiązania, uwzględniające potrzeby wszystkich zainteresowanych stron, w szczególności, aby umożliwić sektorowi pozarządowemu aktywny udział w realizacji zadań Ministra Sprawiedliwości, przy jednoczesnym zaaranżowaniu przestrzeni do kontroli procesów sprawowania władzy i stanowienia prawa (realizacja zasady państwa jako dobra wspólnego).

Cele szczegółowe Programu obejmują:

1. zapewnienie i ułatwienie udziału organizacji pozarządowych w procesie tworzenia polityk publicznych z zachowaniem otwartości resortu sprawiedliwości na opinie i potrzeby obywateli;
2. wspieranie i rozwijanie potencjału organizacji pozarządowych, aktywności obywatelskiej oraz nieformalnych inicjatyw społecznych;
3. promowanie dobrych praktyk współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, w tym zasad: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności oraz równości szans;
4. stworzenie przejrzystego modelu współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi, dzięki któremu możliwe będzie lepsze wykorzystanie 10 wiedzy i doświadczenia organizacji pozarządowych w działaniach prowadzonych przez Ministerstwo Sprawiedliwości;
5. upowszechnienie trwałego i przejrzystego mechanizmu współpracy z organizacjami pozarządowymi;
6. integracja organizacji pozarządowych, obejmujących swym zakresem działań sferę zadań publicznych realizowanych przez Ministra Sprawiedliwości, w celu zapewnienia lepszej koordynacji oraz większej spójności, konkurencyjności i jawności we współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi;
7. zapewnienie efektywnego wydatkowania środków krajowych i zagranicznych będących w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości, służących współpracy z organizacjami pozarządowymi;
8. wykorzystywanie doświadczenia oraz wiedzy organizacji pozarządowych w opracowywaniu i realizowaniu strategii, programów i innych dokumentów rządowych, resortowych oraz międzynarodowych;
9. pozafinansowe wspieranie działalności organizacji pozarządowych (patronaty, konferencje, seminaria);
10. prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych o wymiarze społecznym;
11. tworzenie przez Ministra Sprawiedliwości efektywnych i skutecznych kanałów komunikacji z organizacjami pozarządowymi w zgodzie z zasadą otwartości, w celu

- wzmacniania przejrzystości, uczciwości i wydajności w procesie współtworzenia aktów prawnych, polityk, planów i innych regulacji;
12. podnoszenie świadomości obywateli i popularyzacja wiedzy poprzez działania o charakterze edukacyjnym oraz promocyjnym w zakresie sądownictwa, świadomości prawnej, dostępności do nieodpłatnej pomocy prawnej i alternatywnych sposobów 11 rozstrzygania sporów oraz w zakresie pomocy ofiarom przestępstw i w wielu innych sferach aktywności podejmowanych przez Ministra Sprawiedliwości;
 13. podnoszenie zaufania do wymiaru sprawiedliwości i aktywizacja organizacji pozarządowych w zakresie podejmowania działań na rzecz budowania pozytywnego wizerunku sądownictwa i więziennictwa, jak również wzmacnianie aktywności społecznej w dyskusji o kierunkach rozwoju polskiego wymiaru sprawiedliwości oraz kreowanie wizerunku społecznie odpowiedzialnej administracji publicznej i kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego;
 14. propagowanie, promowanie i upowszechnianie wiedzy o działalności Służby Więziennej oraz WSKiP (promocja formacji, budowa zaufania do formacji, propagowanie nauki dotyczącej polskiego więziennictwa oraz zmiana wizerunku formacji w opinii publicznej za pomocą współpracy z organizacjami pozarządowymi);
 15. aktywizacja organizacji pozarządowych przy współpracy podczas trwających procesów legislacyjnych, w tym za pośrednictwem systemów teleinformatycznych;
 16. promocja tematów związanych z zagadnieniami ADR (alternatywnych metod rozwiązywania sporów, ze szczególnym uwzględnieniem promowania mediacji jako społecznie pożądanego sposobu rozwiązywania sporów), nieodpłatną pomocą prawną i poradnictwem obywatelskim, pomocą osobom pokrzywdzonym przestępstwami i pomocą postpenitencjarną, przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz zagadnieniem tworzenia wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dzieciom;
 17. umożliwienie organizacjom pozarządowym udziału w realizacji działań Ministerstwa Sprawiedliwości w obszarze edukacji prawnej i rozwijania ogólnej świadomości prawnej obywateli;

18. rozwój modelu konsultacji społecznych w zakresie realizacji zadań w poszczególnych obszarach dotyczących resortu sprawiedliwości oraz utrzymanie sprawnej komunikacji Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi;
19. zapewnienie wsparcia dla działań Ministra Sprawiedliwości przez zwiększenie udziału czynnika społecznego w podejmowanych aktywnościach na rzecz zagwarantowania obywatelom konstytucyjnego prawa do sądu, zapewnienia właściwego funkcjonowania sądów powszechnych oraz na rzecz poprawy sprawności funkcjonowania organów i instytucji nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości (adwokatury i radców prawnych, instytutów naukowych, systemu pomocy postpenitencjarnej i nieodpłatnej pomocy prawnej oraz poradnictwa obywatelskiego);
20. integracja środowiska organizacji pozarządowych, obejmujących swym działaniem sferę zadań publicznych realizowanych przez Ministra Sprawiedliwości, w celu zapewnienia lepszej koordynacji oraz większej spójności, konkurencyjności i jawności;
21. zwiększenie świadomości pracowników Ministerstwa Sprawiedliwości oraz pracowników wymiaru sprawiedliwości w zakresie doniosłości roli zgodnej, stabilnej i efektywnej współpracy (formy, metody, specyfika) między organizacjami pozarządowymi a Ministerstwem Sprawiedliwości;
22. wykorzystywanie internetowych kanałów informacyjnych Ministerstwa Sprawiedliwości oraz prowadzenie zintensyfikowanej działalności informacyjnej i promocyjnej, w celu zwiększenia dostępu do prowadzonych przez Ministerstwo Sprawiedliwości konsultacji publicznych;
23. propagowanie systemu wykonywania kary ograniczenia wolności i pracy społecznie użytecznej przy udziale organizacji pozarządowych

III. Główne formy współpracy

1. Działania informacyjne

Komórki organizacyjne Ministerstwa Sprawiedliwości i jednostki współpracujące z Ministrem Sprawiedliwości stworzyły listę organizacji pozarządowych, które współpracowały z Ministerstwem i które były informowane o bieżących oraz planowanych działaniach (w tym za pośrednictwem specjalnej zakładki znajdującej się na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości: www.gov.pl/web/sprawiedliwosc, dedykowanej do kontaktu z organizacjami pozarządowymi oraz aktywnego formularza kontaktowego).

Od 2024 roku wymiana informacji odbywała się również przez profile mediów społecznościowych Ministerstwa oraz strony i profile przedsięwzięć lub akcji organizowanych przez Ministerstwo.

Minister Sprawiedliwości z dniem 1 stycznia 2020 r. utworzył w wewnętrznej strukturze organizacyjnej Ministerstwa Sprawiedliwości odrębne stanowisko Koordynatora ds. współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi. Funkcję Koordynatora pełnił wyznaczony do tego zadania pracownik ówczesnego Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich.

Od lipca 2024 roku Minister Sprawiedliwości stworzył samodzielne stanowisko Koordynatora ds. współpracy z otoczeniem społecznym oraz współpracy międzynarodowej, którego zadaniem jest m.in. współpraca Ministerstwa Sprawiedliwości z otoczeniem społecznym, w tym z organizacjami pozarządowymi: koordynowanie procesów współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości, analiza potrzeb w zakresie prawidłowej współpracy, tworzenie i prowadzenie aktualnej bazy interesariuszy społecznych pełniącej funkcję listy konsultacyjnej, czuwanie nad prawidłowością realizacji zasad współpracy z otoczeniem społecznym, koordynacja przebiegu konsultacji społecznych, współpraca z właściwymi departamentami i biurami Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawach dotyczących współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z otoczeniem społecznym.

2. Konsultacje publiczne

Szczegółowe zasady dotyczące prowadzenia konsultacji publicznych znajdują się na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości pod adresem:

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/konsultacje-publiczne2>



Konsultacje publiczne były prowadzone na dwa sposoby: 1) drogą elektroniczną poprzez Biuletyn Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji lub 2) przez otwarte spotkania, czyli takie, które są dostępne dla wszystkich zainteresowanych. Na etapie rządowym w konsultacjach publicznych brały udział wszyscy chętni interesariusze.

3. Honorowy patronat Ministra Sprawiedliwości, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości

Patronat nad projektami realizowanymi przez interesariuszy ma charakter pozafinansowy. Oznacza to współpracę, promocję i wyróżnienie projektu przez objęcie go honorowym patronatem. Patronat podkreśla wysoki poziom merytoryczny i organizacyjny projektu. Oznacza to, że Ministerstwo uznaje projekt za szczególnie ważny i użyteczny dla swojej polityki informacyjnej oraz edukacyjnej.

Nie obejmuje się patronatem projektów, które mogą zaszkodzić wizerunkowi Ministerstwa lub interesom państwa. Patronat nie jest udzielany inicjatywom komercyjnym, lobbystycznym ani reklamowym.

W wyjątkowych przypadkach patronatem może zostać objęty projekt organizowany przez podmiot komercyjny lub może zostać wyrażona zgoda na udział w Komitecie Honorowym.

Projekt ten musi jednak spełniać następujące warunki:

- projekt gwarantuje wysoki poziom merytoryczny
- bezpośrednim celem projektu nie jest zysk,
- projekt jest zgodny z wartościami oraz polityką Ministerstwa.

Patronat ma wyłącznie charakter honorowy i prestiżowy. Nie oznacza ani wsparcia finansowego, ani organizacyjnego.

Minister Sprawiedliwości, Sekretarz Stanu lub Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości na wniosek organizacji pozarządowych objęli patronatem wydarzenia w liczbie:



- w 2021 roku – 14
- w 2022 roku – 15
- w 2023 roku – 25
- w 2024 roku - 36

4. Udział przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości i jednostek współpracujących w wydarzeniach organizowanych przez organizacje pozarządowe

Przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości i jednostek współpracujących brali udział w wydarzeniach organizowanych przez organizacje międzynarodowe – jako uczestnicy lub prelegenci, jak również organizowali wydarzenia, w których aktywny udział brali przedstawiciele organizacji społecznych.

Od 2024 roku nowe kierownictwo Ministerstwa Sprawiedliwości zintensyfikowało częstotliwość spotkań z organizacjami pozarządowymi krajowymi i międzynarodowymi, czego wyrazem jest ścisła współpraca Ministerstwa Sprawiedliwości z III sektorem w zakresie tworzenia dobrego prawa kształtującego wymiar sprawiedliwości i egzekwowanie prawa, budowania zaufania do sądownictwa i otoczenia instytucjonalnego wymiaru sprawiedliwości oraz podejmowania decyzji i działań na poziomie krajowym i europejskim, które uwzględniają potrzeby głównych interesariuszy.

Szczegółowy spis wydarzeń znajdują się w *Sprawozdaniach z realizacji Programu współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, sporządzonych za lata 2021 – 2024 i opublikowanych na stronie - <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/program-wspolpracy>

5. Członkostwo w ciałach opiniodawczo-doradczych



Rada Główna do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym – rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 1998 r. w sprawie *określenia szczegółowych zasad trybu powoływania oraz działania rady Głównej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym, a także rad terenowych do spraw społecznej readaptacji i pomocy skazanym* (Dz.U. z 1998 r., Nr 113, poz. 723 z późn. zm.)

Rada Polityki Penitencjarnej – działała w latach 2010 – 2022

Społeczna Rada do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości – działała w latach 2019 – 2024

Rada Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego oraz Edukacji Prawnej - ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1534) oraz zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie powołania oraz nadania regulaminu pracy Rady Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego oraz Edukacji Prawnej (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 215 oraz z 2024 r. poz. 217).

Zespół ds. opracowania propozycji rozwiązań normatywnych w zakresie zastąpienia instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji – działał w latach 2023 – 2025

Zespół do spraw Ochrony Małoletnich - rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2023 r. w sprawie Zespołu do Spraw Ochrony Małoletnich (Dz. U. z 2023 r. poz. 2411).

Rada ds. Funduszu Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości przy Ministrze Sprawiedliwości - zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 stycznia 2024 r. w sprawie powołania Rady ds. Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz

Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości przy Ministrze Sprawiedliwości (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 11).

6. Współpraca międzynarodowa

Współpraca międzynarodowa Ministerstwa Sprawiedliwości obejmuje szereg działań i inicjatyw mających na celu wzmocnienie systemu wymiaru sprawiedliwości oraz zapewnienie ochrony praw człowieka. Ministerstwo prowadziło współpracę z innymi państwami, międzynarodowymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi. Wszystkie te działania miały na celu nie tylko poprawę efektywności wymiaru sprawiedliwości w Polsce, ale także przyczynienie się do budowy zaufania międzynarodowego oraz ochrony praw obywateli.

Głównymi organizacjami współpracującymi są: Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF), Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), WWF Polska, National Child Support Enforcement Association (NCSEA), Międzynarodowe Stowarzyszenie Regulatorów Upadłości (IAIR), Amnesty International, Fundacja OPORA in Poland.

7. Współdziałanie Służby Więziennej z organizacjami społecznymi,

W ramach Programu współpracy przez kolejne lata podejmowano działania dające możliwość wdrażania współpracy z organizacjami pozarządowymi w wykonywaniu kar, środków karnych, kompensacyjnych, zabezpieczających i zapobiegawczych. W szczególności związane były z pozbawieniem wolności, w obszarze readaptacji i reintegracji społecznej. Zacieśniono współpracę z Departamentem Funduszu Sprawiedliwości w obszarze tworzenia nowej sieci pomocy postpenitencjarnej i rozstrzygnięcia otwartych konkursów ofert na powierzenie zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości na lata 2023–2025. Skutkowało to między innymi wyznaczeniem koordynatorów w jednostkach penitencjarnych odpowiedzialnych za współpracę z organizacjami pozarządowymi. Do ich zadań należy utrzymywanie regularnych kontaktów ze wskazanymi podmiotami w celu rozwijania współpracy oraz wymiany informacji.

Zakres podejmowanych działań informacyjnych w obszarze promowania współpracy z podmiotami zewnętrznymi był bardzo szeroki. W tym celu wykorzystywane były m.in. kanały informacyjne, takie jak: media społecznościowe jednostek, strona internetowa www.sw.gov.pl, media realizujące materiały we współpracy ze Służbą Więzienną oraz podmiotami zewnętrznymi (gazety, radio, strony internetowe, telewizja). Działania informacyjne podejmowane były również w trakcie różnego rodzaju bezpośrednich spotkań z przedstawicielami podmiotów zewnętrznych. W jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej realizowano również systematyczne spotkania (co najmniej raz na kwartał) z przedstawicielami organizacji pozarządowych, których zakres obejmował tematykę readaptacji społecznej osób odbywających karę pozbawienia wolności oraz przeciwdziałania bezdomności i wykluczeniu społecznemu.

W ramach realizacji ww. programu podejmowano działania na rzecz propagowania, promowania i upowszechniania przepisów prawnych dających możliwość zapraszania do udziału w posiedzeniach komisji penitencjarnej osób godnych zaufania. Zwłaszcza przedstawicieli organizacji pozarządowych, w celu uaktywnienia i stworzenia właściwych warunków do prowadzenia współpracy sektora więziennictwa z organizacjami pozarządowymi, w zakresie systemowej pomocy w resocjalizacji osób skazanych. Powyższe realizowano m.in. w postaci odpowiednich zapisów w zawieranych przez jednostki penitencjarne w porozumieniach z organizacjami pozarządowymi. Ponadto podczas późniejszych spotkań z ich reprezentantami przekazywano informacje dotyczące możliwości udziału przedstawiciela organizacji bądź osoby godnej zaufania w posiedzeniu komisji penitencjarnej z głosem doradczym, w sytuacji wyznaczania skazanym okresu przygotowania do zwolnienia w myśl art. 164 Kodeksu karnego wykonawczego.

Dodatkowo, w ramach upowszechnienia współpracy z organizacjami pozarządowymi, na stronach internetowych (BIP, sw.gov.pl) zamieszczane są informacje dotyczące działalności jednostek penitencjarnych. Dzięki temu zarówno organizacje pozarządowe, jak i inne instytucje, mają wgląd do przepisów prawnych dających im wiedzę na temat możliwości uczestnictwa w komisjach penitencjarnych oraz dystrybuowania materiałów propagujących obszar działalności organizacji pozarządowych we współpracy ze Służbą Więzienną.

W ramach posiadanych kompetencji dyrektorzy jednostek organizacyjnych Służby Więziennej mogą współpracować z organizacjami pozarządowymi, jak również promować ich działalność, mającą na celu np. readaptację osób pozbawionych wolności oraz planować inne wspólne działania.

W latach 2021-2024 na terenie zakładów karnych i aresztów śledczych zorganizowano spotkania szkoleniowo-instruktażowe i konferencje z przedstawicielami fundacji i stowarzyszeń, których celem było bieżące planowanie oraz koordynacja współpracy z podmiotami zewnętrznymi na terenie funkcjonowania poszczególnych okręgowych inspektoratów Służby Więziennej. W jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej cyklicznie podejmowane były działania informacyjne w obszarze promowania współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Zabiegi te miały miejsce m.in. w trakcie odbywających się spotkań edukacyjnych i prelekcji (m.in. z zakresu profilaktyki przestępstw; edukacji prawnej młodzieży) dla uczniów szkół średnich, w tym szkół mundurowych oraz studentów. Funkcjonariusze jednostek penitencjarnych brali również udział w uroczystościach organizowanych przez organizacje pożytku publicznego mające na celu promowanie Służby Więziennej wśród społeczeństwa i utrzymywanie właściwych relacji z podmiotami zewnętrznymi.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w latach 2021-2025 zacieśniła się i w zauważalny sposób pozytywnie wpłynęła na ilość i jakość prowadzonych oddziaływań wobec osób pozbawionych wolności, w szczególności w zakresie ich przygotowania do życia na wolności. Ocena możliwości współpracy jest pozytywna, coraz więcej organizacji pozarządowych jest zainteresowanych współpracą z jednostkami organizacyjnymi Służby Więziennej. Realizacja współpracy jest również oceniana właściwie, widoczne jest realne wsparcie kadry Służby Więziennej w społecznej readaptacji skazanych.

8. Inne działania Ministerstwa Sprawiedliwości oraz jednostek współpracujących

15 kwietnia 2021 r. WWF Polska zwróciła się do Krajowej Szkoły z propozycją współpracy przy realizacji projektu LIFE SWiPE „Successful Wildlife Crime Prosecution in Europe”, którego



celem jest obniżenie poziomu przestępczości związanej z dziko żyjącymi i chronionymi gatunkami („Wildlife Crime”). 16 czerwca 2021 r. zostało zawarte porozumienie o współpracy pomiędzy WWF Polska a Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury, które określa zasady współpracy na rzecz realizacji projektu. Aktualnie porozumienie jest realizowane przez obie strony.

W dniu 19 listopada 2024 r. instytucje: MS, UNICEF, KSSiP i Instytut Ekspertyz Sądowych im. Prof. J. Sehna podpisały list intencyjny o współpracy oraz przyjęły plan działań na 2025 rok, na mocy którego KSSiP ma otrzymać kwotę 2.969 380 zł na ich realizację. Ze środków otrzymanych od UNICEF pokrywany był koszt organizacji szkoleń, wynagrodzeń wykładowców oraz koszt wynagrodzeń pracowników Działu ds. Funduszy Zewnętrznych za wyjątkiem dodatkowego rocznego wynagrodzenia i premii, które to koszty pokrywane były przez KSSiP. Głównym celem projektu jest urzeczywistnienie zasady dobra dziecka oraz polepszenie sytuacji osób pokrzywdzonych przestępczością o charakterze seksualnym, a także dotkniętych przemocą domową poprzez organizację 246 edycji szkoleń ujętych w cztery odrębne działania:

- 1) działanie 2.1 - zasady prowadzenia czynności procesowych wobec osób poniżej 18 roku życia,
- 2) działanie 2.2 - przemoc wobec kobiet (przestępstwa seksualne) i przemoc w rodzinie,
- 3) działanie 2.3 - sytuacja małoletnich cudzoziemców w procedurach migracyjnych,
- 4) działanie 2.5 - postępowanie z ofiarami przemocy w rodzinie oraz z ofiarami przestępstw seksualnych.

Wartość projektu określona została na kwotę 2 973 495,00 zł.

IV. Rola jednostek organizacyjnych Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie kontaktów z organizacjami pozarządowymi

Departament Funduszy i Nieodpłatnej Pomocy Prawnej (d. departament Strategii i Funduszy Europejskich)

1. Współpraca z Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF)



Wydział Koordynacji Projektów Europejskich współpracuje z Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci przy projekcie pt. *Realizacja idei wymiaru sprawiedliwości przyjaznego małoletnim oraz wzmocnienie praw osób pokrzywdzonych*. W 2022 r. Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (dalej: UNICEF) w ramach swojej misji w Polsce rozpoczął współpracę z Ministerstwem Sprawiedliwości. Współpraca ta została podjęta na podstawie konstytuującego współpracę *Memorandum* podpisanego 9 września 2022 r. oraz dokumentu wdrożeniowego tj. *Letter of exchange* którego częścią jest Plan Pracy (*Work Plan*) z 27 lutego 2023 r. Współpraca trwa od 2022 r. do chwili obecnej i przebiega bez zastrzeżeń. Zgodnie z ww. dokumentami UNICEF finansuje realizowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości działania, których głównym celem jest wzmocnienie ochrony małoletnich będących osobami pokrzywdzonymi przestępstwem lub pozostających w konflikcie z prawem poprzez:

- a) podniesienie kompetencji profesjonalistów z obszaru wymiaru sprawiedliwości w zakresie obsługi osób z niepełnosprawnością intelektualną i rozwojową;
- b) podniesienie świadomości prawnej osób, które nie ukończyły 18 lat z Polski i Ukrainy;
- c) podwyższenie standardów dostępności do pomocy prawnej, sądów, a także organów administracyjnych dla osób, które nie ukończyły 18 lat;
- d) wzmocnienie ochrony osób pokrzywdzonych przemocą domową i przestępczością o charakterze seksualnym;
- e) opracowanie ekspertyz mających na celu ocenę aktualnego stanu prawnego i opracowanie propozycji zmian prawnych, przy udziale ekspertów UNICEF;
- f) szkolenia dla sędziów i prokuratorów z zakresu przemocy wobec kobiet (przestępstwa o charakterze seksualnym) i przemocy w rodzinie;
- g) szkolenia on-line dla sędziów orzekających w sprawach karnych oraz rodzinnych na temat sytuacji małoletnich cudzoziemców w procedurach migracyjnych;
- h) opracowanie wytycznych dla biegłych z zakresu psychologii dotyczących

wydawania opinii na temat osób, które nie ukończyły 18 lat osób w postępowaniach opiekuńczych oraz karnych;

- i) opracowanie przeznaczonych dla sędziów i prokuratorów:

- metodyki wysłuchania małoletniego w postępowaniu cywilnym i opiekuńczym;
- metodyki przesłuchiwanie nieletniego (na potrzeby postępowania na podstawie ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich) oraz oskarżonego, który nie ukończył 18 lat;
- metodyki przesłuchania małoletniego pokrzywdzonego w procesie karnym – wzmocnienie kompetencji w zakresie przeprowadzania czynności procesowych z osobami, osób poniżej 18-go roku życia z uwzględnieniem sytuacji cudzoziemców, którzy nie ukończyli 18 roku życia.

Działania zaplanowane w projekcie mają na celu wspieranie krajowego systemu wymiaru sprawiedliwości zgodnie z zasadami sprawiedliwości nakierowanej na dobro dziecka, tak by zagwarantować małoletnim uchodźcom z Ukrainy oraz dzieciom polskim, swobodny dostęp do wymiaru sprawiedliwości opartego na prawach dziecka. Projekt realizowany jest przy wsparciu Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury oraz Instytutu Ekspertyz Sądowych im. Prof. dra Jana Sehna w Krakowie.

Obecnie współpraca dotyczy realizacji poniższych działań:

- Activity 2.6 Organizing a training on responding to child abuse for judges, Police, prosecutors;
- Activity 2.10 Training on the problems of expert opinion in family and criminal cases with particular emphasis on the opinion of juveniles;
- Activity 2.11 Training on the rights of children suspected or accused in criminal proceedings.

2. Współpraca w zakresie realizacji zadań Operatora Programu „Sprawiedliwość” w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021

We wskazanym okresie Ministerstwo Sprawiedliwości, jako Operator Programu „Sprawiedliwość” realizowanego w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021, zorganizowało we wrześniu 2024 r. międzynarodową konferencję i spotkanie *Sieci Synergia Protection of people experiencing domestic violence*, która umożliwiła wymianę poglądów i dobrych praktyk pomiędzy podmiotami z Polski i zagranicy, które realizują działania w dziedzinie przeciwdziałania przemocy, z uwzględnieniem jej różnych aspektów. W

wydarzeniu czynny udział (w charakterze prelegentów) wzięli także przedstawiciele organizacji pozarządowych.

W ramach Funduszy Norweskich i realizowanego przy ich wsparciu Programu „Sprawiedliwość” (NMF 2014-2021), w ramach dwóch projektów konkursowych (Fundusz Małych Grantów) realizowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, których beneficjentami były jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu gminy (w sumie 22 gminy; 14 w ramach projektu *Zintegrowany system przeciwdziałania przemocy domowej* oraz 8 w ramach projektu *Zapobieganie przemocy wobec osób starszych i osób z niepełnosprawnościami*), wnioskujące jednostki samorządu terytorialnego mogły wskazać organizację pozarządową w charakterze partnera, co było dodatkowo punktowane na etapie oceny wniosku. Niektóre projekty zatem realizowano w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi. Należy jednak mieć na względzie, że nie była to bezpośrednia współpraca między Ministerstwem Sprawiedliwości, a organizacjami pozarządowymi.

3. Współpraca w zakresie realizacji zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej

W ramach systemu nieodpłatnej pomocy zaangażowane są środowiska samorządów prawniczych oraz organizacji pozarządowych. Organizacje pozarządowe prowadzą punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w ramach których udzielana jest także nieodpłatna mediacja. W latach 2021-2024 r. funkcjonowało około 1500 punktów nieodpłatnej pomocy (ich liczba corocznie ulega zmniejszeniu z 1522 w roku 2020 do 1489 w 2024 roku).

W ramach systemu nieodpłatnej pomocy działała corocznie około 100 organizacji pozarządowych. Liczba organizacji pozarządowych zawierających umowy z powiatami na świadczenie usług w ramach systemu corocznie maleje (od 124 w 2021 roku do 93 w 2024 roku). Następuje w tym zakresie stopniowa koncentracja rynku. Do prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy uprawnione są jedynie organizacje wpisane na odpowiednie listy wojewodów.

W Radzie Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego oraz Edukacji Prawnej (dalej: „Rada”) zasiada dwóch przedstawicieli organizacji pozarządowych. Do zakresu działań Rady należy:



- analiza wykonywania zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej;
- zgłaszanie propozycji w zakresie usprawnienia organizacji udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej;
- opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej;
- wyrażanie opinii w innych sprawach z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

Wszystkim Członkom Rady (w tym również przedstawicielom z ramienia organizacji pozarządowych) przesyłany jest corocznie projekt Oceny Rocznej za poprzedni rok celem jego konsultacji. Ocena Roczna zawiera m. in. wnioski z analizy informacji przesyłanych co kwartał przez Wojewodów o wykonaniu przez nich zadań zgodnych z ustawą. W ocenie rocznej przedstawiane są również bieżące lub prognozowane potrzeby w zakresie nieodpłatnej pomocy.

22 czerwca 2022 r. odbyło się spotkanie z przedstawicielami organizacji pozarządowych dotyczące rozwiązań mających na celu usprawnienie funkcjonowania systemu nieodpłatnej pomocy. Na spotkaniu omówiono niektóre z otrzymanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości propozycji we wspomnianym zakresie, które zostały przygotowane przez organizacje pozarządowe zaangażowane w system nieodpłatnej pomocy. Omówione zagadnienia pozwoliły na wypracowanie wspólnego stanowiska, dotyczącego nowelizacji ustawy.

W 2022 r. przedstawiciele organizacji pozarządowych zaangażowali się w utworzenie projektu nowelizacji ustawy przedstawiając swoje oczekiwania i propozycje.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych biorą udział w konferencjach organizowanych przez resort. Z kolei przedstawiciele Departamentu regularnie biorą aktywny udział w wydarzeniach organizowanych przez organizacje pozarządowe na terenie całego kraju prezentując swoje wystąpienia.

Przykładowo w marcu 2023 r. odbyła się konferencja zorganizowana przez Związek Biur Porad Obywatelskich. Tematem konferencji było: *Ku przyszłości poradnictwa obywatelskiego*.

Zastępca Dyrektora ówczesnego Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich Pan Tomasz Gajewski wziął udział w panelu: *Rola sektora pozarządowego w realizacji zadań publicznych*. Uczestnikami konferencji byli przedstawiciele organizacji poradniczych z całej Polski. Zastępca Dyrektora ówczesnego Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich wziął również udział we wrześniu 2023 r. w Konferencji *Nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie – skutecznie i profesjonalnie* zorganizowanej przez Stowarzyszenie Sursum Corda. Był prelegentem w panelu *Cele, zadania i przyszłość nieodpłatnego poradnictwa*. Uczestnikami konferencji byli przedstawiciele samorządów terytorialnych i organizacji poradniczych, którzy na co dzień działają w obszarze poradnictwa.

Pracownicy Wydziału Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Poradnictwa Obywatelskiego wzięli również udział w Kongresie (1 grudnia 2023 r.) zorganizowanym przez Związek Biuro Porad Obywatelskich dotyczącym działań przedstawicieli organizacji pozarządowych, administracji publicznej i środowiska naukowego. Kongres poświęcony był zagadnieniom takim jak: przyszłość systemu poradnictwa, działalności poradniczej w obliczu zmian społecznych oraz wpływ organizacji poradniczych na rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

W 2023 r. przekazano, na prośbę Departamentu Prawa Gospodarczego listę największych organizacji pozarządowych, które pracują w ramach systemu nieodpłatnej pomocy, do konsultacji publicznych projekt nowelizacji ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej. Następnie odpowiedzi organizacji pozarządowych były analizowane przez Wydział Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Poradnictwa Obywatelskiego. Podobnie w 2024 r. na prośbę Ministerstwa, organizacje pozarządowe przedstawiły propozycje reformy systemu, które zostały przeanalizowane i wykorzystane w pracach koncepcyjnych.

Pod koniec 2023 r. Wydział Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Poradnictwa Obywatelskiego rozpoczął współpracę ze Stowarzyszeniem Sursum Corda dotyczącą promocji nieodpłatnej pomocy. Po uzyskaniu zgody w 2024 r. rozpoczęto publikowanie filmów promujących nieodpłatną pomoc, które zostały wcześniej przygotowane przez Stowarzyszenie Sursum Corda.

Naczelnik Wydziału NPP wzięła udział w konferencji zorganizowanej przez Stowarzyszenie Sursum Corda, pt. *Ewolucja Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa*

Obywatelskiego w Polsce, która odbyła się 18-20 września 2024 roku Uczestnikami konferencji byli przedstawiciele organizacji poradniczych i samorządów z całej Polski.

Naczelnik Wydziału była prelegentem w panelu *Zmiany w systemie teleinformatycznym do obsługi nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej*.

Pracownicy Wydziału uczestniczyli w spotkaniu on-line, które odbyło się 4 października 2024 r. ze Związkiem Biur Porad Obywatelskich. Podczas wydarzenia dyskutowano na temat zmian dotychczasowego poradnictwa obywatelskiego w systemie nieodpłatnej pomocy.

Naczelnik Wydziału brała również udział w Konferencji zorganizowanej przez UNICEF: *Przemoc Wobec Dzieci z Doświadczeniem Uchodźczym Przyczyny, Zapobieganie, Reagowanie* (5-6 grudnia 2024 roku) i była jednym z prelegentów w panelu *Dzieci z Doświadczeniem Uchodźczym w Wymiarze Sprawiedliwości*.

Możliwości współpracy z organizacjami pozarządowymi są znaczne i w pełni wykorzystywane. Organizacje współpracują przy wypracowywaniu rozwiązań legislacyjnych, przy wykonywaniu obowiązków ustawowych, zwracają się z pismami dotyczącymi materii, która pozostaje w ich zainteresowaniu, dochodzi również do regularnych spotkań i wymiany poglądów podczas różnych wydarzeń.

4. Współpraca w zakresie realizacji zadań z zakresu mediacji

Ministerstwo Sprawiedliwości realizowało projekt pn. *„Upowszechnienie alternatywnych metod rozwiązywania sporów poprzez podniesienie kompetencji mediatorów, utworzenie Krajowego Rejestru Mediatorów (KRM) oraz działania informacyjne”* współfinansowany z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (nr POWR.02.17.00-IP.04-00-001/20).

Celem projektu była profesjonalizacja zawodu mediatora poprzez utworzenie Krajowego Rejestru Mediatorów (KRM) oraz przeprowadzenie cyklu szkoleń mediacyjnych w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, a także podniesienie wiedzy o e-mediacji oraz możliwości wykorzystania jej w sporach gospodarczych i pracowniczych. Działania realizowane w ramach ww. projektu skierowane były przede wszystkim do: obywateli zainteresowanych skorzystaniem z postępowania mediacyjnego, organów wymiaru sprawiedliwości jako

kierujących sprawy do mediacji, mediatorów, osób, które chcą uzyskać uprawnienia mediacyjne. Projekt był realizowany w latach 2020-2023.

Przedmiotowy projekt był realizowany w partnerstwie z Centralnym Instytutem Analiz Polityczno-Prawnych, Konfederacją Lewiatan, Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II oraz Regionalną Izbę Gospodarczą Pomorza. Partnerzy prowadzą Centra Arbitrażu i Mediacji, które powstały w ramach projektu Centra Arbitrażu i Mediacji utworzone w wyniku realizacji projektów wyłonionych w ramach konkursu nr POWR.02.17.00-IP.04-00-001/17 oraz nr POWR.02.17.00-IP.04-00-0010/17.

5. Współpraca w zakresie realizacji zadań w ramach Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości:

Wydziały obsługujące Fundusz Sprawiedliwości współpracowały z organizacjami pozarządowymi, które otrzymały dotację na realizację zadań z zakresu pomocy pokrzywdzonym, pomocy postpenitencjarnej oraz przeciwdziałania przyczynom przestępczości. Współpraca obejmowała m.in. bieżący kontakt w zakresie realizacji umów, weryfikacji prawidłowości złożonej dokumentacji oraz w ramach podejmowanych czynności w zakresie planowania.

Wszelkie informacje dotyczące działalności Funduszu znajdują się pod tym linkiem:

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/fundusz-sprawiedliwosci>

Po zmianie kierownictwa Ministerstwa, w trakcie audytu przeprowadzonego w Funduszu wskazano organizacje, które zawarły umowy na finansowanie z Funduszu Sprawiedliwości przed 2024 r., a co do których zachodzą poważne wątpliwości.

Wobec tych podmiotów podjęto decyzję o wstrzymaniu wypłat środków:

- 1) Fundacja Centrum Pomocy Pokrzywdzonym i Prewencji Przestępczości,
- 2) Fundacja Lux Veritatis,
- 3) Fundacja Altum,
- 4) Fundacja Centrum Pomocy Pokrzywdzonym,
- 5) Fundacja Instytut Praworządności,

- 6) Fundacja Instytut Suwerenności i Dziedzictwa w Europie,
- 7) Fundacja Klaster Innowacji Społecznych,
- 8) Fundacja Mocni w Duchu,
- 9) Fundacja Profeto.pl – Sercański Sekretariat na Rzecz Nowej Ewangelizacji,
- 10) Fundacja RTCK – Rób To Co Kochasz,
- 11) Fundacja Światło-Życie,
- 12) Fundacja Św. Benedykta,
- 13) Fundacja Wspierania Praworządności Zdążyć z Pomocą,
- 14) Stowarzyszenie Fidei Defensor.

W ramach prac nad nowymi programami pomocy pokrzywdzonym oraz pomocy postpenitencjarnej planuje się m.in. przeprowadzenie ankiet, mających na celu zebranie informacji o funkcjonowaniu systemu pomocy oraz o potrzebach beneficjentów. Programy te będą także konsultowane z szeregiem podmiotów i organizacji pozarządowych. Zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi wynika z tego, że mają oni bezpośrednią styczność z osobami potrzebującymi, a tym samym największą wiedzę dotyczącą ich potrzeb.

Departament Prawa Cywilnego i Gospodarczego (d. Departament Legislacyjny Prawa Cywilnego)

Współpraca Departamentu Prawa Cywilnego i Gospodarczego (d. Departament Legislacyjny Prawa Cywilnego) z organizacjami pozarządowymi przybierała zarówno formę bezpośrednią w postaci prowadzenia procesu konsultacji publicznych oraz prekonsultacji, jak również polegała na podkreśleniu szczególnej roli podmiotów społecznych jako ciała opiniotawczo-doradczego w pracach m.in. Zespołu ds. opracowania propozycji rozwiązań normatywnych w zakresie zastąpienia instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji, a także na uczestnictwie w pracach Zespołu ds. implementacji dyrektywy w sprawie równowagi płci w organach spółek - w odniesieniu do spółek Skarbu Państwa.

Ponadto pracownicy Departamentu, celem wyznaczania kierunków prac, uczestniczyli w konferencjach i panelach dyskusyjnych, w których udział brali również przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Departament Spraw Rodzinnych i Nieletnich

Departament Spraw Rodzinnych i Nieletnich w zakresie swojej właściwości współpracuje z podmiotami wymienionymi w art. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (dalej: ustawa o wolontariacie) na polu przeciwdziałania przemocy domowej, zapobiegania i zwalczania demoralizacji dzieci i młodzieży, ochrony osób pokrzywdzonych i osób ze szczególnymi potrzebami, wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dzieciom, podnoszenia świadomości społecznej związanej z potrzebami osób pokrzywdzonych czynem zabronionym, w szczególności osób małoletnich. Współpraca obejmuje zarówno podmioty krajowe oraz zagraniczne, np. UNICEF.

Organizacje pozarządowe biorą udział w konsultacjach aktów prawnych, w pracach ciał opiniodawczych-doradczych, komitetach monitorujących działających przy Ministrze Sprawiedliwości. Pracownicy Departamentu Spraw Rodzinnych i Nieletnich uczestniczą w konferencjach, seminariach dotyczących ochrony i praw dzieci organizowanych przez organizacje pozarządowe. Realizowane są również wspólnie programy operacyjne. Przebieg współpracy należy ocenić bardzo pozytywnie. Jest ona rozwijana na zasadach dobrej komunikacji, wzajemnego zaufania i zrozumienia, realnego partnerstwa, koncentracji na osiągnięciu wspólnego celu oraz poszukiwania rozwiązań problemów.

Kontynuacja współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. ustawy o wolontariacie jest niezbędna z uwagi na zadania realizowane przez Departament. Prawa dzieci, ich ochrona przed przestępczością, zapobieganie i zwalczanie demoralizacji dzieci i młodzieży, ochrona osób pokrzywdzonych są bowiem obszarami, w którym organizacje pozarządowe i inne podmioty działające na zasadzie wolontariatu mają bardzo szeroką wiedzę i doświadczenie.

V. Podsumowanie



Dialog i współpraca pomiędzy instytucjami państwa a społeczeństwem, reprezentowanym przez organizacje społeczne, to kluczowe elementy porządku prawnego, który opiera się na zasadzie pomocniczości.

Włączanie i wspieranie organizacji pozarządowych, obywateli w procesy decyzyjne oraz wykorzystanie ich doświadczeń to fundament każdego demokratycznego i praworządnego państwa, które chce rozwijać się w sposób stabilny i zrównoważony. Dotyczy to zarówno tworzenia jak i zmiany przepisów prawa oraz bieżącej współpracy.

Ministerstwo jest otwarte na współpracę z organizacjami pozarządowymi. To także odpowiedź na potrzeby społeczeństwa, które chce uczestniczyć w podejmowaniu decyzji oraz dbać o obecność uniwersalnych wartości w publicznej debacie.

Realizację w latach 2021-2024 *Programu współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* należy ocenić pozytywnie. Jednostki organizacyjne Ministerstwa Sprawiedliwości jak również jednostki współpracujące z Ministrem Sprawiedliwości wykonywały zadania określone w *Programie współpracy* poprawnie, w formach wskazanych w powyższym dokumencie. Jednocześnie należy zauważyć, że po zmianie kierownictwa resortu pod koniec 2023 roku nastąpiła widoczna zmiana w sposobie współpracy i komunikacji z organizacjami społecznymi. Zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 listopada 2024 roku przyjęto *Program współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2025-2028* (Dz.Urz.Min.Sprwdl. poz.277), wprowadzając nową jakość do wzajemnych relacji.

Opracował: Koordynator do spraw współpracy z otoczeniem społecznym i współpracy międzynarodowej

Zaakceptował:

Adam Bodnar

Minister Sprawiedliwości

